

Skive, kirker og kirkegårde

af E. Aa. Saugbjerg.

Kirkerne.

Skives to kirker er placeret, vi kan godt sige, lige klods op ad hinanden, i hvert fald med mindre end 100 meters afstand. Det har sin egen forklaring, nemlig den at »Vor Frue Kirke« også kaldet den gamle kirke, efterhånden som Skive by voksede, blev for lille for menigheden. Man havde en del planer om at udvide Vor Frue Kirke, men en tilfredsstillende løsning lod sig ikke realisere. Efter en del års anstrengelser for at finde økonomisk grundlag for opgaven, og på et tidspunkt, da alt syntes håbløst, måtte man sande det gamle ordsprogs gyldighed: Når nøden er størst, er hjælpen nærmest, idet én af byens borgere, apoteker G. Norgaard, selveste juleaftensdag 1893 ved middagstid bankede på døren hos pastor Lomann, medbringende en mappe, som afleveredes til præsten, indeholdende: »Fundats for Skive kirkes legat«. Legatsum: 100.000 kr. (lige det beløb som skulle tilvejebringes) til brug for løsning af kirkebygningsproblemet i Skive. Resultatet blev »Skive Kirke«: placeret uden for kirkegården. Efter sigende var det meningen, at Vor Frue Kirke så skulle nedrives, det blev lykkeligtvis ikke til noget, hvori kalkmalerierne sikkert har deres del af skylden. Derfor de to kirker så tæt på hinanden. Efter Skive kirkes indvielse i 1898 blev Vor Frue Kirke udelukkende benyttet som begravelseskapel. Men efter restaureringen midt i trediverne, blev kirken igen anvendt til gudstjenester, (eftermiddagsgudstjenester eller froprædikener). Vor Frue Kirke blev genindviet 29. oktober 1936. Kirken er opført i det tolvte århundrede, men senere tilbygninger har fundet sted, f.eks. tårn og våbenhus er bygget i 1753. Den hørte i sin tid under Gl. Skivehus. Kalkmalerierne stammer fra først i det 16. århundrede, og i hvert fald en del af dem er kostet af Niels Høg, til Eskjær, der dengang også sad som lensmand på Gl. Skivehus. Det menes, at arbejdet er afsluttet i 1522, idet Høgenes våbenskjold findes med dette årstal. Vor Frue Kirke ligger iøvrigt på det højeste punkt af skrænten ud mod Ådalen, hvor Karup å slynger sig igennem. Til kirken knytter der sig et sagn vedr. dens placering og tilblivelse som fortæller: En højbåren jomfru kom i havsnød, da hun sejlede på fjorden, som dengang gik langt ind i Ådalen i retning mod Lundbro. En storm havde ødelagt hendes skib og ankertove. Jomfruen anråbte da Sct. Peder om hjælp, og lovede, dersom han ville redde hende velbeholden i land, ville hun bygge en kirke til hans ære på det sted. Nogle mænd på strandbredden hørte hendes råb om hjælp, fik et reb ud til hende og fik jomfruen halet i land. Hun byggede så kirken på dette sted. Rebet

er symbolsk indhugget i en sten, som er indmuret i soklen under kirkens apsis. I et testamente fra 1304 er kirken nævnt som Sct. Peders Kirke, men siden er den kun omtalt som Vor Frue Kirke.

Resen Kirke er af lidt yngre dato. En lille hvidkalket kirke med rødt teglstens-tag, placeret midt på en 1/2 td.l. stor kirkegård. Kirken har været underlagt Krabbesholm gods. Resen blev selvstændigt kirkesogn i 1983.

Egeris Kirke adskiller sig fuldstændig fra de andre rent arkitektonisk. Det er en ny moderne kirke, tegnet af arkitekt Holger Jensen, København, (hvis broder Poul Jensen er præst i Skive). En kirke med mange faciliteter, som bliver udnyttet til mange forskellige arrangementer.

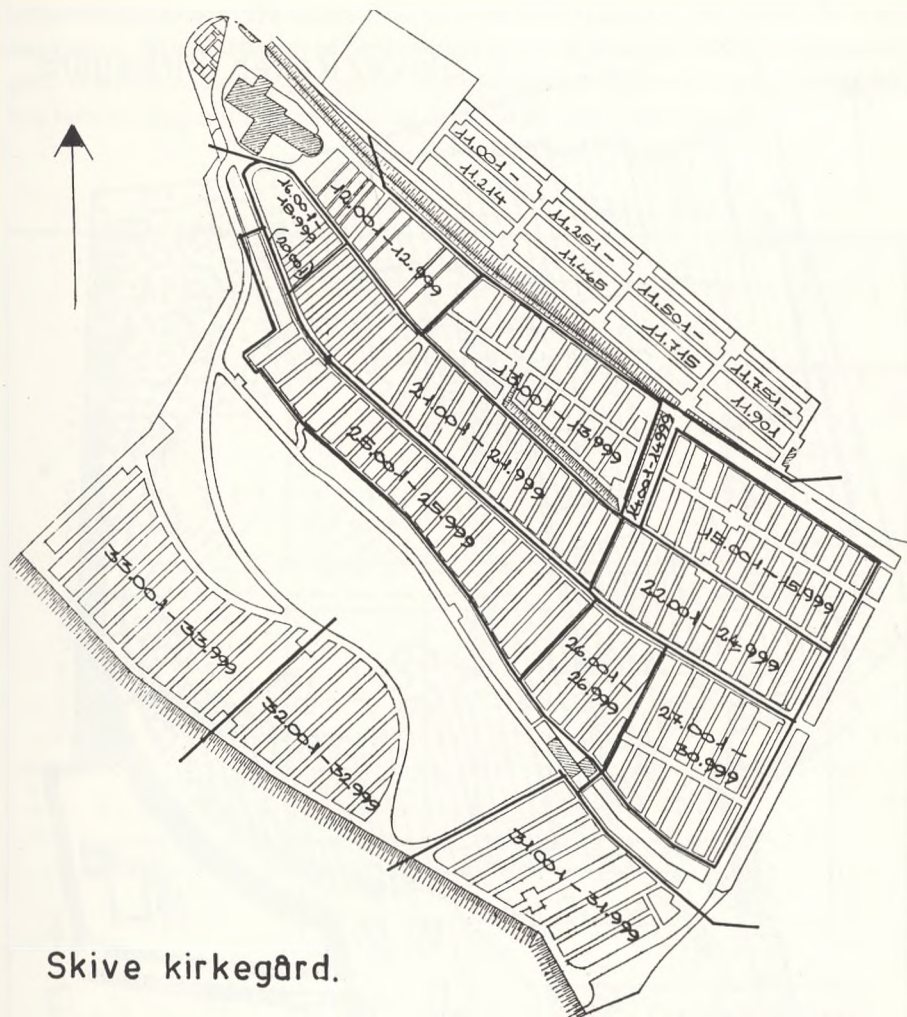
Kirken blev indviet i 1960, og i forbindelse med en senere udvidelse genindviet i 1976. Egeris blev i 1974 selvstændigt kirkesogn.

Kirkegårdene

Skive kirkegård er historisk den mest interessante, da både Egeris og Skive/Resen kirkegårde er af helt nye datoer. Det ældste af Skive kirkegård er ca. 800 år gl. Arealet benyttes nu dels som ukendtes fællesgrav, dels som alm. urnegravsteder, og dels til placering af bevaringsværdige gravminder, som bliver placeret ind i den gamle beplantning, som også ønskes bevaret. Der har her som adskillige andre steder været begravelser inde i kirken, og hele vejen omkring kirken så tæt op ad muren som muligt. Men på nuværende tidspunkt er Vor Frue Kirke så godt som frilagt. Den første udvidelse af kirkegården blev foretaget i 1884 - 85, samtidig med at det blev lovmæssigt forbudt at begrave inde i kirken. Denne udvidelse, formoder jeg, drejer sig om det som i daglig tale bliver kaldt det høje stykke. Til dette areal knytter sig noget historisk interessant, idet der i 1864 på dette sted var en kanonstilling til forsvar af broerne over Karup å på henholdsvis Viborg- og Koldingvej. Betjent af 3. ingeniørkompagni under ledelse af Kaptajn Dalgas, (Hedeselskabets senere stifter).

Den næste udvidelse blev foretaget i 1909, men allerede i 1920 var man klar over, at en ny udvidelse var nødvendig. Erhvervelse af jordareal til formålet voldte kvaler, men omkring 1930 lykkedes det ved mageskifte o.l. at få tillagt et så stort areal, at man mente sig helgarderet, selv om Skive skulle nå op på et indbyggerantal på mellem 20 og 30.000.

Heller ikke den antagelse slog til. I foråret 1943 fik menighedsrådet henvendelse fra byrådet med anmodning om ikke at belægge den sydlige del af kirkegården, idet DSB havde planer om flytning af banegården fra Viborgvej til Søndergade.

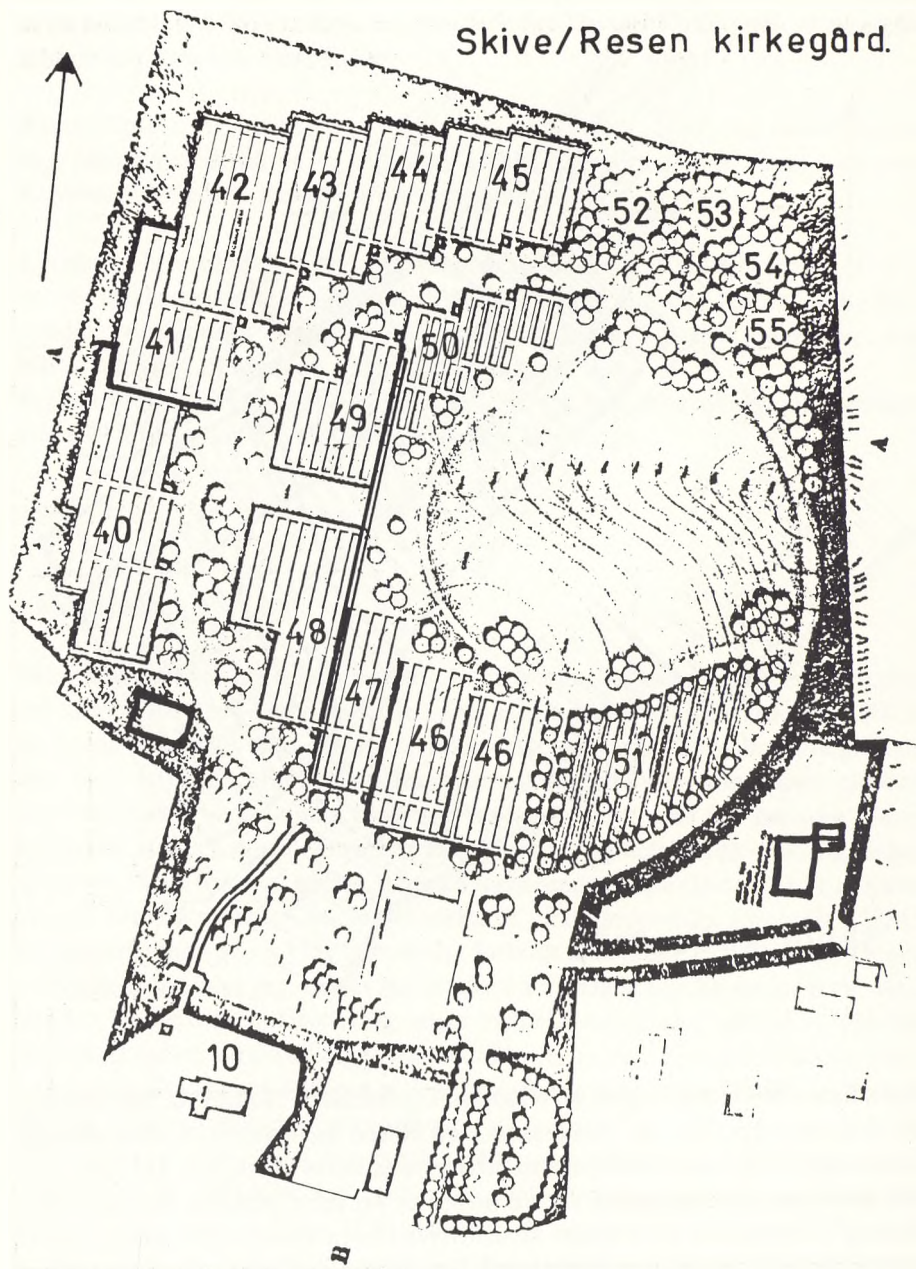

Skive kirkegård.

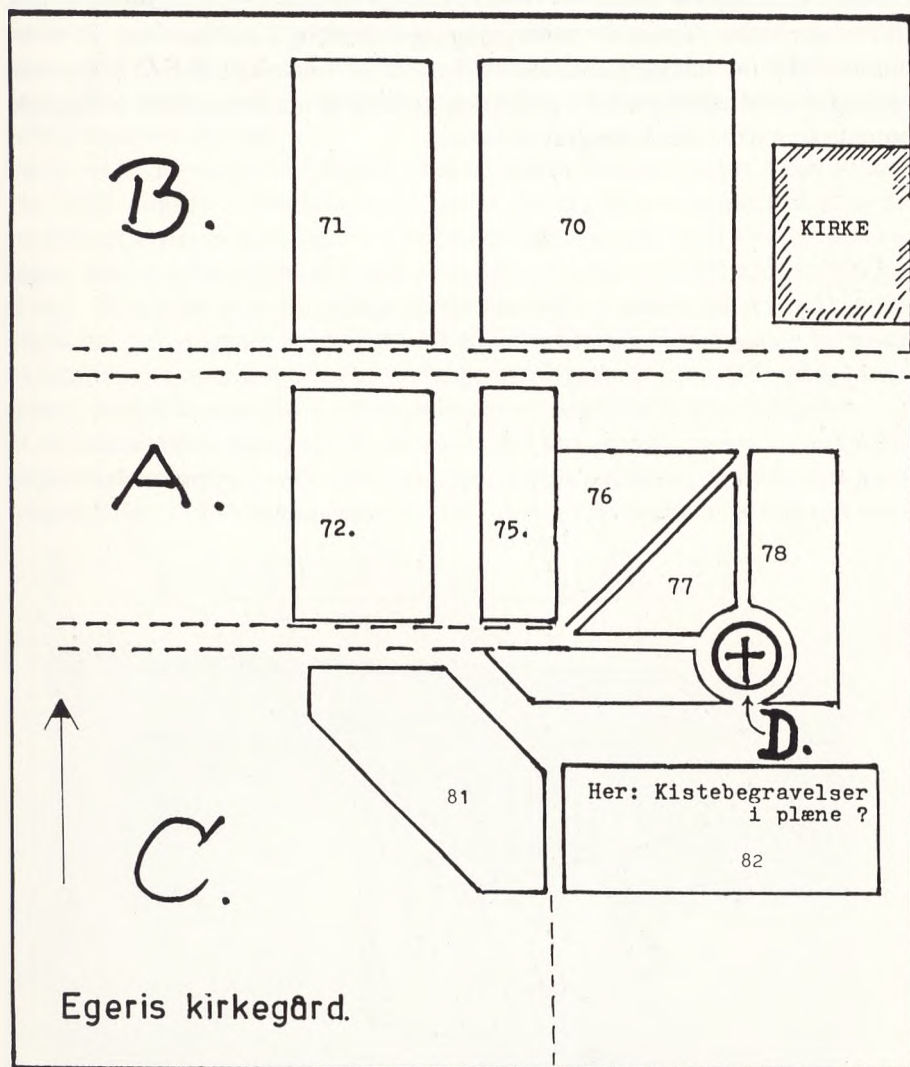
Skive/Resen kirkegård, tegnet af Walbjørn Christensen, Holstebro, blev resultatet af næste udvidelse, og i fællesskab med Resen menighedsråd, som allerede på det tidspunkt havde købt jord til udvidelse af deres kirkegård. Da disse arealer stødte op mod hinanden, mente man, det var mest praktisk med én kirkegård og i forbindelse med Resen kirke. Skive/Resen kirkegård er meget smukt beliggende med udsigt over Skive fjord. Den blev anlagt 1972 - 73 og overdraget til menighedsrådene d. 3. november 1973.

Mens dette anlæg var under udførelse, måtte man lede med lys og lygte for at finde et tilstrækkeligt antal gravpladser på Skive kirkegård, til at dække behovet. Men lige så snart Skive/Resen kirkegård var disponibel for gravpladser, steg

Skive/Resen kirkegård.

kremeringsprocenten fra under 10% til over 40% (i dag ca. 50 - 55%). Vi har i dag kun ca. 50 nedsættelser af henholdsvis urner og kister på Skive/Resen kirkegård. Benyttelsen er dog tiltagende, nok grundet i et nyt boligkvarter i området, hvis beboere ingen tilknytning har til nogle af de gamle kirkegårde.

Egeris kirkegård. Arkitekter: S. C. Sørensen og J. P. Frederiksen.

A: Område, der kan benyttes ved udvidelse af afdeling 72, men kan også tænkes anvendt i forbindelse med udvidelse af skovkirkegård. B: Udvidelse af afdeling 72 kan ske på dette areal. C: Området, der skal benyttes som skovkirkegård. D: Forhøjningen om korset er det eneste område, i hvilket urner nedsættes i »ukendtes grav«, der hedder »Fællesgrav«. Områderne 76 og 77 vil formentlig til sin tid blive benyttet som 78 til urnegrave med flade liggesten.

Egeris kirkegård, tegnet af S. C. Sørensen, København, og nyanlæg af en del af det tilplantede areal, er tegnet af have- og landskabsarkitekt J. P. Frederiksen, Randers. Første del af kirkegården er anlagt med såkaldte halve gravsteder, alle øst-vest vendte, med nederste halvdel tilsået med græs, ens anlæg i hovedtrækene, og ligeledes samme mindestenstyper i samme række. Altså ret strenge servitutter.

De sidst færdiggjorte arealer er med forskellige muligheder; én afdeling er helt fri for servitutter bortset fra indhegning og linieføring for mindesten. Et andet område skal nu anlægges som skovkirkegård, et tredje område er anlagt som fællesgrav med mindeplader i niveau og endelig et mindre centralt beliggende område som ukendtes fællesgrav for urner.